

Анотація педагогічного досвіду
Соляник Олени Вікторівни,
керівника гуртка «Експериментальна біологія та екологія»
відділу біології Київського Палацу дітей та юнацтва

Тема: «Особистісно-орієнтований підхід у організації роботи з гуртківцями КПДЮ як ефективний спосіб залучення їх до наукової діяльності з проектуванням на високий рівень результативності»

1. Актуальність і практична значущість досвіду

Роботу гуртка «Експериментальна біологія та екологія» спрямовано на закріплення та поглиблення теоретичних знань із біології, набутих у школі, та підкріплення цих знань здобуттям практичних навичок. Біологія — наука, що потребує роботи з живими об'єктами, її неможливо зрозуміти суто теоретично, вивчаючи підручники. Шкільна програма з біології передбачає проведення низки практичних і лабораторних робіт. Однак реалізація цього практикуму ускладнена. По-перше, це проблеми методичного характеру: практикум вимагає індивідуального підходу вчителя до учня, а це майже неможливо в заповненому класі. По-друге, проблемою є матеріальне забезпечення практичних робіт.

Обидва зазначених фактори з успіхом можна вирішити за допомогою занять у гуртку. Індивідуальний підхід до кожного гуртківця дозволяє максимально задовольнити його цікавість до предмета. Обов'язковим мінімумом у роботі гуртка є набуття кожним учнем базових практичних навичок з проведення лабораторних робіт. Програму побудовано таким чином, щоб охопити дослідями різноманітні біологічні об'єкти, продемонструвати можливості лабораторного устаткування, навчити планувати досліди самостійно та коректно оцінювати їх результати.

2. Система педагогічних дій: організаційні форми, прийоми, методи навчання та виховання

У педагогічну практику Соляник Олена Вікторівна впроваджує як традиційні, так і новітні технології навчання, уміло поєднує як словесні, так і практичні форми й методи роботи. Перевагу надає інтерактивним бесідам, диспутам, конференціям, семінарам, змаганням, конкурсам, турнірам, дебатам; часто використовується наукова мозаїка дає змогу учням працювати разом для успішного засвоєння великого об'єму матеріалу за короткий проміжок часу; метод евристичних і ключових питань дозволяє учням

розглянути проблему з різних поглядів. Найбільш вагомим внеском у педагогічній діяльності педагога є організація та проведення лабораторно-практичних, експериментальних і дослідницьких робіт.

3. Участь у семінарах, конференціях, змаганнях, освітніх проектах і програмах

Набуті практичні навички спонукають до втілення їх у процесі самостійних наукових досліджень. Тому логічним продовженням діяльності гуртка є підготовка робіт на конкурс-захист наукових робіт МАН. Усі роботи, які подають гуртківці, — практичні та виконані безпосередньо авторами робіт на базі лабораторії КПДЮ. Результати робіт з успіхом захищають на міському та Всеукраїнському етапах конкурсу-захисту наукових робіт МАН. Серед гуртківців також є призери Міжнародного конкурсу екологічних проектів «Intel-ЕКО» та учасники Міжнародної конференції «Екологія. Людина. Суспільство». Результати робіт опубліковано в збірниках тез.

Але важливо не лише самостійно провести дослідження, а й уміти захистити свої погляди в науковій дискусії. Чудовим заходом, де можна практикуватися в науковій полеміці, є Всеукраїнський турнір юних біологів. Гурток «Експериментальна біологія та екологія» вже протягом 10 років поспіль формує команду та бере участь у турнірі. Розроблено спеціальну методику тренувань, що дозволяє досягати високих результатів у цьому змаганні: команда «Дослідник» стабільно тримається у «вищій лізі» турніру, а в 2015 році стала його абсолютним переможцем.

Участь у заході такого рівня вимагає серйозної теоретичної підготовки, адже питання турніру є спірними та знаходяться далеко за межами шкільної програми з біології. Тому підготовка до турніру нерозривно пов'язана з іншим типом біологічних змагань — участю в біологічній олімпіаді. Майже всі гуртківці, члени турнірної команди, або є «олімпійцями», або стають ними в процесі підготовки та тренувань. Особливу увагу в роботі гуртка приділяють підготовці до практичного туру олімпіади. На цьому етапі вихованці вчаться працювати не в групі, а самостійно, тому для кожного з них на кожне заняття розробляють окремий варіант за тематикою певної роботи. Кожен гуртківець отримує та заповнює власний робочий протокол, а обговорення результатів у групі відбувається вже після закінчення індивідуальної роботи. Контролюють також час

виконання завдання. Така система роботи дозволяє максимально наблизити умови проведення заняття до вимог з проведення практичного туру олімпіади. Про правильність такого підходу до підготовки до Всеукраїнської та Міжнародної олімпіад із біології вказують високі результати гуртківців: за останні 4 роки серед призерів Міжнародної олімпіади з біології — 4 вихованці гуртка. Це високий результат.

Отже, робота гуртка «Експериментальна біологія» є комплексною програмою поглибленого вивчення біології. Вона призначена для учнів старших класів, які планують пов'язувати свою подальшу освіту з вивченням біології, і дає їм можливість максимально розкрити свої здібності та вдосконалити знання.

4. Впровадження досвіду на місцевому, регіональному, всеукраїнському рівнях

Технологія організації та проведення конференцій і турнірів застосовується в роботі інших педагогів відділу. Особливо успішно в цьому напрямі працює молодий педагог відділу, вихованець Олени Вікторівни — Ляшенко Володимир Артемович.

Протягом двох років він проводить турнірні змагання серед старшокласників міста. Даним проектом кожного року охоплюють по 9 шкіл. Систематично, двічі на місяць команди за графіком зустрічаються на турнірних змаганнях і під час аргументованих доповідей.

